

1928

G O S P O D A R

Št. 3.

Kako naj se bero cene
v časopisu?

Marsikateri kmetovalec čita v časopisu razne tržne in borzne cene ter se čudi razlikam pri enem in istem blagu. Večkrat se tudi zgodi, da dobi uredništvo dotičnega lista od njega vprašanje, kdo plačuje tako ugodne cene, ker bi sam rad prodal svoj pridelek po tej ceni. Marsikomu se tudi čudno zdi, zakaj so v isti številki časopisa v raznih člankih navedene za isto blago različne cene, ker ne vedo, da se cene ravna po načinu nakupa in prodaje. Zato je potrebno podati o tem nekaj pojasnil.

Med cenami, ki se plačujejo v prometu za razne pridelke, razločujemo: I. nakupne in II. prodajne cene.

I. **Nakupne cene** so zopet različne in sicer: 1. pri nakupu na drobno pri proizvajalcu, 2. pri nakupu na debelo (vagonski nakup) pri proizvajalcu ali prekupčevalcu, in 3. pri nakupu vagonskih množin na borzi.

II. **Prodajne cene** se razločujejo kakor sledi: 1. prodaja na debelo na borzi, kar ima lahko različno podlago za ceno, in sicer: a) za blago v skladišču prodajalca ali proizvajalca, b) za blago, naloženo v vagon na najbližji železniški postaji ali na ladjo v pristanišču (to je franko nakladalna postaja), c) za blago, postavljeno na določeno postajo, ki ni nakladalna postaja (n. pr. franko Ljubljana), d) za blago, postavljeno na poljubno postajo v pokrajini po želji kupca (n. pr. franko slovenska postaja), e) za blago pri izvozu v inozemstvo, postavljeno na določeno ali nedoločeno postajo na meji (n. pr. franko meja, franko Sušak, franco Rakek itd.).

2. Prodaja na drobno, ki se zopet loči a) v prodajo v določenih količinah: v vrečah ali zabojih, navadno po 50 ali 100 kg, in b) v prodajo na drobno po kilogramih ali po kosih.

S tem so označeni običajni glavni načini kupo-prodaje večine pridelkov.

Razlika med ceno, ki jo dobi proizvajalec, in ceno, ki jo mora plačati porabnik, je večkrat precejšnja. Kot primer vzemimo pšenico iz Bačke. Za 100 kg bačke pšenice se plačuje na novosadski borzi 325 Din, na borzi v Ljubljani 377 Din in na drobno na ljubljanskem trgu po 390 Din. Bački kmet, ki jo je prodal prekupcu, pa je komaj dosegel 300 dinarjev. Razlika v ceni znaša torej 90 Din ali skoraj četrtino prodajne cene. — Kdo si pa razdeli teh 90 Din? Najprej ima dobiček prekupec, ki je kupil blago od kmeta-proizvajalca; gofov odstotek dobi borza v Novem Sadu, kjer je bilo blago prodano na debelo; nekaj zasluži vozniki, ki spravijo blago na postajo in v vagon; železnica, ki preveze blago v Ljubljano; zasluži trgovec, ki je kupil blago na borzi v Novem Sadu in ga prodal na borzi v Ljubljani; ljubljanska borza dobi svoj odstotek in agent, ki je posređoval prodajo; večji trgovec, ki je kupil vagon na borzi in ga odaja po vrečah malemu trgovcu, ki ga prodaja po kilogramih. Iz tega je razvidno, koliko posredovalcev je deležnih na teh 90 Din.

Ta primer pa nas tudi uči, da je razlika med nakupno ceno pri proizvajalcu in prodaj-

no ceno pri porabniku tem večja, čim več posrednikov je vmes, in tem manjša, čim bližje je porabnik proizvajalcu. V zadnjem primeru sta si oba na boljšem, ker dobi proizvajalec višje cene, porabnik pa plača za blago manj. Iz tega sledi, da so v državah z visoko razvitem združništvom cene mnogo bolj umerjene in blagostanje večje.

Nadalje opazimo še to, da dobijo za svoje blago, n. pr. jajca, mleko, fižol in drugo kmetje v bližini mest mnogo višje cene nego kmetje daleč od porabnih središč. Prvi namreč nosijo svoje pridelke naravnost porabniku na dom, mleko in jajca v hišo, in dobijo n. pr. za liter mleka 2.50 Din. Kmet z dežele ga ne more nositi tako daleč, ker bi porabil preveč časa, imel bi stroške za železnico, prehrano in drugo, zato mora oddati pridelek v bližnji mlekarji ali prekupcu. Ker ima pa ta visoke stroške, da ga spravi v roke porabnika, bodisi v obliki svežega mleka, masla ali sira, plača mleko n. pr. le po 1.25 Din. Takaj gre torej 50 odstotkov vrednosti blaga za vmesne stroške.

Če se pa združijo kmetje-proizvajalci v prodajne zadruge, mlekarske, sirarske, maslarske, tedaj zamorejo znatno znižati te visoke vmesne stroške in ker ostane cena mleku v mestih vedno enaka, tedaj gre vse to v korist proizvajalca, ki dobi svoj pridelek boljše plačan. Tako plačujejo nekatere sirarske zadruge svojim članom mleko po 2 Din.

Oglejmo si kupčijo s fižolom. Na ljubljanskem trgu se prodaja ribničan po 5 Din kg. Pri izvozu se je dobilo za vagonske dobave, vagon postavljen do meje, okrog 4.50 Din. Kmet na vasi dobi od prekupca komaj 3 Din za kg. Če bi ga pa prinesel v Ljubljano na trg, bi prejel ravno toliko, kakor ga tu plačujejo. Tudi v tem primeru so vmesni stroški visoki in bi se dali znižati samo s skupno — združeno prodajo.

To je bilo potrebno pojasniti, da bodo čitatelji »Domoljuba« znali pravilno ocenjevati tržne in borzne cene, ki jih objavlja časopisje.

Ne zamudite!

Že večkrat in ob raznih prilikah je bilo povedano, zakaj je v sadnem pridelku toliko izbirta, torej toliko drobnega, krastavega, piškavega, nerazvitega, sploh pokvarjenega sadja, ki ima prav malo vrednost. Vsakomur bi moralo biti dandanes znano, da je poglavitni vzrok zanemarjeno drevje, na katerem se neovirano širijo razni zajedalci, ki ne ovirajo v rasti samega drevesa, ampak kvarijo na razne načine tudi plodove. Znano bi moralo biti tudi, da se da temu zlu odpomoči, ako drevje snažimo in zajedalce preganjamo s primernimi in preizkušenimi sredstvi. Dokazano je končno na stotinah slučajev že pri nas, še bolj pa z izkušnjami drugih naprednejših pokrajin, da se tako delo (snaženje sadnega drevja in zatiranje zajedalcev) dobro izplača, ako ga opravljamo o pravem času, temeljito in redno.

Sedaj je tisti pravi pa tudi že zadnji čas za snaženje sadnega drevja in zatira-

nje zajedalcev s kakim preizkušenim sredstvom. —

Menda ga ni več sadjarja, ki bi dvomil o potrebi in koristi snažnega sadnega drevja. Zato se tega dela večinoma ne brani več in le kak prav zanikarni gospodar trpi še dandanes okoli svoje hiše sadno drevje s polomljenimi in suhimi vejami in preraščeno z mahom in lišaji. Pač pa se našim sadjarjem še močno upira redno in temeljito zatiranje zajedalcev, ker to delo splošno še ni v navadi in se ljudje boje stroškov in dela. Toda če hočemo povečati dohodke iz sadjarstva, se bomo morali lotiti tudi tega dela, kakor so se ga tudi drugod po svetu. Čimdalje bomo odlašali, temvečjo škodo bomo imeli.

Za uspešno delo je pa treba vedeti troje: katero sredstvo vzemimo ter kako in kedar ga rabimo, da bo učinek najugodnejši. —

Katero sredstvo? Za zimsko zatiranje zajedalcev na sadnem drevju rabijo dandanes skoro po vsem svetu poseben, samo v to svrhu pripravljen izdelek iz terovih olj in raznih drugih primesi, ki ima razna imena in je tudi različen v sestavi in učinkovitosti. Iz mnogih izkušenj zadnjih let moremo priporočati kot odločno najboljši naš domači izdelek trdke Chemotechna v Ljubljani, izdelek, ki se nahaja že več let v prometu z imenom arborina. Ta izdelek se odlikuje pred vsemi drugimi po tem, da se v vodi popolnoma raztopi in da zanesljivo uničuje razne zajedalce ter sploh jako ugodno vpliva na zdravje in rast drevesa.

Kako? Arborin rabimo za mazanje in škropljenje. Škropljenje je mnogo izdatnejše nego mazanje. Mažemo debela in veje in sicer s 25—35% raztopino (na 1 kg arborina 3—4 litre vode). Škropimo pa celo drevo z 10% raztopino (na 1 kg arborina 9 litrov vode). Koščičasto sadno drevje je nekoliko bolj občutljivo, zato vzamemo bolj redko, 6—8% raztopino (na 1 kg arborina 12—15 litrov vode). Če ni mogoče vsega, poskropimo vsaj mlajše drevje, zlahknejših sort. Za to delo je treba posebne škropilnice (razpršilnika), ki razprši tekočino v najdrobnejše kapljice, ki se kot megla vsedejo po drevju in zadenejo v živo vse dele. Uspešno obrizgavanje drevesa se mora izvršiti tako, da ne ostane na njem niti trohica suhe kože.

Kdaj? Mažemo in škropimo lahko vso dobo, ko drevje počiva in je golo. Preden začne brsteti (proti koncu marca meseca), moramo delo končati. Najboljši uspeh dosežemo, ako škropimo dvakrat, pozno jeseni in zgodaj pomladi. Kdor škropi samo

NAZNANILO.

Prišel sem obratovati na parni žagi v Trnovem, Ljubljana, Jeranova ulica 14 ter sprejemam razen lesa v žaganje po zmernih cenah. — Priporočam se zlasti lesnim trgovcem.
Matko Curk, Mirje 1-3.

enkrat, je bolje da opravi to delo pomladi, nego jeseni.

Sadjarji! Ne odlašajte več z mazanjem in škropljenjem. S tem delom si boste dohodke iz sadjarstva najhitreje in naj izdatneje pomnožili.

Starološki občan:

Še občinske ubožnice.

Z veseljem sem bral v 4. številu »Domoljuba« v prilogi »Gospodar« pod naslovom: »Občinske ubožnice« predloge in navete, ki jih podaja »Dobrovski kmet«.

Tudi jaz sem že preje večkrat razmišljal o tem važnem socialnem vprašanju, a vedno sem prišel do prepričanja, da je v sedanjih razmerah sploh kaj takega nemogoče izpeljati. A vendar ni stvar tako nemogoča, kot se vidi na prvi pogled. Le resno in s pravim razumevanjem jo je treba vzeti v roke in polagoma bi se tudi dosegel uspeh.

Moje misli oziroma nasveti se takile: Vzdrževanje občinskih ubožnic bi bilo veliko lažje, ko bi po dve ali tri občine zgradile skupno občinsko ubožnico. Pri večjem številu siromakov pridejo gotovo manjši vzdrževalni stroški tako glede postrežbe kakor glede prehrane.

Najtežje bi bilo pač seveda zgraditi zato primerno poslopje. Ali z dobro voljo pri vseh odločujočih čitateljih bi se tudi to doseglo.

Dobro bi bilo ustanoviti v občini sklad za zgradbo občinske ubožnice. V ta sklad naj bi potem občinski odbori o priliki sestave občinskih proračunov dovolili primerno možno vsoto. Ni izključeno, da bi se lahko v ta namen postavila od občine kaka mala naklada bolj prostovoljnega značaja. Tako n. pr. kaj malega še na pijačo ali kaj podobnega. Saj bi s tem najbolj reševali oziroma podpirali domačo socialno politiko. Dobile bi se tudi tuintam dobre osebe, ki umrjejo brez bližnjih sorodnikov in bi volile večje vsote v ta namen. Lahko bi se tudi priredila kaka dobrodelna tombola v ta namen, ki bi gotovo dobro uspela. Kaka manjša podpora bi se mogoče dobila še kdaj od države, seveda ne na splošno, ampak le za bolj revne občine. V par letih bi se že marsikje toliko nabralo, da bi se lahko pričelo z zidavo.

Tudi tukaj ni treba, da bi se postopalo preveč razkošno. Vožnja bi se naj izvršila kolikor mogoče s kulukom. V bolj kmet-skih občinah bi se gotovo dobilo tudi precej lesa brezplačno, kar bi bilo že precejšnja pridobitev.

Ko bo stavba gotova, bo pa treba misliti na vzdrževanje, ki pa je lažje, kot se vidi marsikomu na prvi pogled. Le pravilno bi bilo treba postopati in gotovo bi se prav lahko izhajalo.

Nekaj bi pač morale prispevati prizadete občine in to po številu ubožcev, ki bi prebivali v tej hiši. Saj morajo tudi sedaj nekatere občine plačevati velike vsote za oskrbo občinskih ubožcev, ki jih oddajo v kako mestno ubožnico. Brez dvoma bi pa bili vzdrževalni stroški v takih hišah dokaj manjši.

Da bi na eno osebo prišli čim nižji

vzdrževalni stroški, bi bilo gotovo bolj priporočljivo, če je taka hiša zamišljena za širši obseg. N. pr. za kakih 30 oseb. To število bi lahko oskrbovale 2—3 osebe, dočim bi jih 10 nikakor ne mogla oskrbovati ena oseba.

Tudi prehrana je cenejša pri večjem številu. Da bi se pa stroški za prehrano še bolj znižali, bi se pa od časa do časa nabirali po prizadetih občinah milodari za občinsko ubožnico bodisi v denarju ali živilih. Brez dvoma bi se na ta način precej nabralo, tako n. pr. jeseni sadja, fižol ter krompir, zelje in repa. Razume se samo ob sebi, da vsak star človek ne more uživati zgoraj omenjenih živil, ali nekaj je pa vseeno treba tudi tega. Vsak pameten posestnik bi gotovo rad daroval za tako hišo marsikaj, ko bi vedel, da s tel podpira res potrebne siromake, dočim dostikrat ne ve, ko daruje vsak dan to in to prosjakom, ki hodijo od hiše do hiše, koliko so potrebni, ker vseh ni mogoče poznati.

Ko bi se mogle dobiti za postrežbo sestre usmiljenke, bi bilo seveda najboljšje. Ali to je stvar, ki se bo že kako uredila.

Gospodar takih ubožnic naj bi bil zato posebej izvoljen odbor, ki pa naj bi bil precej številčen, vsaj za vsako vas po ena oseba. Seveda bi moralo biti v odboru tudi nekaj obč. odbornikov in pa kak duhovnik, ker njemu so take dobrodelne naprave bolj znane kot preprostim ljudem.

Pri ustanavljanju ozir. pri gradnji občinskih ubožnic bi bilo treba posebno gledati na to, da bi se postavile take hiše blizu kake župne cerkve in pa kolikor mogoče blizu mesta.

Ker je stvar tako potrebna, želim, da bi se pričelo o tem po časopisih več razpravljati.

Komur se pa to ne zdi potrebno, naj se le nekoliko zamisli, če te le kdaj videl kakega na smrt bolnega človeka; kak revež je navadno tak bolnik in to še pri dobri postrežbi. Kaj pa šele taki bolniki, ki nimajo nikogar, da bi jim postregel in če morajo zadnje dni svojega življenja preživeti v kakem hlevu. To je nekaj groznega. Res je, da je mnogo takih siromakov precej samih krivo svoje nesreče. Ali zato vendar ne smemo mi držati rok križem. Blagor usmiljenim, ker bodo usmiljenje dosegli. Tega smo pa potrebni vsi.

Dohodek, ki ga prezremo

To je dohodek, ki se nam zdi neznamen, ki pa je v resnici zelo visok in ki je prav lahko in z majhnim trudom dosegljiv. Mislim tu na dohodek vsled boljšega čiščenja živine in vsled zatiranja raznih zajedalcev.

Redki, redki so kmetovalci, ki se zavdajo, kako ugodno vpliva na redno snazanje in uničevanje razne mrčesi na živali. Mnogi vedo sicer, da je dobro čistiti živino, vendar se mnogim živinorejcem ne zdi vredno posvečati tozadnemu delu potrebno pažnjo. So pa celo ljudje, ki so mnenja, da se govedo počuti bolje, ako je n. pr. v zimski dobi pokrito z debelo naslago blata in tudi gospodinje še najdemo, da spadajo uši k rednemu razvoju svinj.

Poskusi, praktični in znanstveni, pa so neizpodbitno dokazali, da je vsaka nesnaga ži-

valim v kvar in da povzroča razen mrčesa zelo, zelo veliko škodo. Raditega pravi že star pregovor: »Strežba in snaga pol krme odvaga«. Žival, ki jo redno čistimo, mnogo bolj in hitreje presnavlja, boljše žre in nam da vsled tega tudi več koristi. Redno čiščenje, odstranjevanje blata in prahu ima izredno poživljajoč vpliv na delovanje kože, krvnega obtoka in s tem tudi na vse organe.

Poskusnim potom se je n. pr. dognalo, da je pri kravah, katerih niso čistili deset dni, padla mlečnost za 6—10 odstot. Ako povprečno mlečnost krave nastavimo z 2000 litri mleka na leto in ako upoštevamo, da se mlečnost vsled zanemarjanja čistoče zmanjša povprečno le za 8 odstot., znaša pri ceni mleka 2 Din za 1 liter tozadevna povprečna izguba samo pri eni živali že 320 Din. To je vsota, ki nam da misliti in ki bi jo sicer lahko z majhnim trudom in z rednim snazanjem zaznamovali kot večji letni dohodek.

Se očitvidnejša pa je korist čiščenja svinj in zatiranje njih uši, ki sesajo živalim kri in jih zadržujejo v rasti in debeljenju. Korist zatiranja uši je natančno in številčno dokazal oskrbnik Wittek. Na podlagi točnega merjenja in tehtanja je pri staležu svinj 7 živali ugotovil, da se je dnevni prirastek na živi teži povprečno pri vsaki živali po izvršenem uničenju uši zvišal za 0.28 kg. Parkratno mazanje z zmesjo masti, olja in žveplenega cveta je torej zvišalo povprečno živo težo ene živali nad 1/4 kg na dan. Vrednost povprečnega večjega prirastka v navedenem slučaju pri ceni Din 12 za 1 kg žive teže znaša dnevno 3 Din. To je pri eni živali. Koliko znaša pčtem to pri vseh živalih in v teku enega celega leta?!

Iz vsega tega sklepamo, da je čiščenje in snazanje, katero smatramo čisto za poststransko in nepotrebno opravilo, velikega pomena za zvišanje koristi živali in s tem tudi za zvišanje dohodkov, ki jih v naši nevednosti mnogokrat omalovažujemo in prezremo.

F. Wernig.

Denar.

Uradni tečaji za februar 1928. Finančni minister je določil za februar sledeče uradne tečaje, po katerih se naj plačujejo inozemske valute. Po tej določbi se plačuje: 1 angleški funt 277 Din, 1 turška lira 247.10 Din, 1 napoleon 218.65 Din, 1 ameriški dolar 56.75 Din, 1 kanadski dolar 56.45 Din, 1 holandski goldinar 22.90 Din, 1 švedska krona 15.24 Din, 1 danska krona 15.20 Din, 1 norveška krona 15.10 Din, 1 nemška marka 13.53 Din, 1 švicarski frank 10.95 Din, 1 madjarski penga 9.93 Din, 1 španska pezeta 9.72 Din, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 belgijski belg 7.92 Din, 1 poljski zlatnik 6.35 Din, 1 italijanska lira 3 Din, 1 francoski frank 2.23 Din, 1 češkoslovaška krona 1.68 Din, 1 grška drahma 75 par, 1 bolgarski lev 41 par, 1 romunski lej 35 par.

Češkoslovaška in slata valuta. Tudi češkoslovaška republika se pripravlja na uvedbo zlate valute. Vlada se pa ni še odločila, kako naj imenuje svoj zlat denar: lev, sokol ali naj ostane pri kroni. Za krono se ne mara odločiti, ker nima nobena slovanska država tega naziva. Z levom bi označila češki starodavni grb, bi torej bilo to bolj zgodovinskega pomena. Nasprotno se mnogi potegujejo za označbo sokol, ki predstavlja moderno moč

českega naroda. — K ustalitvi bi seveda prilegnili v prvi vrsti angleško narodno banko, ki je podkrepila v tem oziru že marsikatero državo.

Cene.

Ljubljanska blagovna borza. Na ljubljanski blagovni borzi so se v zadnjih dneh pri vagonskih dobavah plačevale za 100 kg te-le cene: pšenica 78/79 kg težka, franko slovenska postaja, baška po 375—377.50 Din, slavonska po 365—367.50 Din; koruza na slovenski postaji, baška, stara po 287.50 Din, nova 280 Din, za februar 285 Din, za marec 290 Din, za april 295 Din, činkvantiin takoj 295 Din; oves bački, zdrav, rešetan 300 Din; moka »Og« bačka franko Ljubljana 520 Din.

Les se je kupčeval ves na podlagi zahtev (franko vagon meja in sicer so cene označene za kubični meter po vagonskih dobavah. Plačevalo se je: hrastovi obrobljeni plohi I. II 1100 Din, III 920 Din; bukovni neobrobljeni plohi 520 Din, III. vrste 400 Din; deske, smreka, I. in II. vrste 560 Din, III 385 Din; škoreti v podmerah postavljeni v Podbrdo, 420 Din. — Povpraševanje je za morale, hrastove podnice in orehove hlode.

Zitno tržišče. V zadnjem času je na našem žitnem trgu opaziti močno naraščanje cen, medtem ko so na inozemskih trgih cene bolj mrtve. Na ljubljanski blagovni borzi se je v drugi polovici januarja dvignila cena bački pšenici od 352.50—355 Din na 375—377.50 Din, medtem ko je na dunajski prometni borzi cena domači pšenici nekoliko nazadovala. Naraščanje cene pšenici na naših tržiščih je pripisati slabemu dovozu blaga. Naše cene, so že prekoračile uvozno pariteto in danes imamo v Ljubljani madjarsko pšenico cenejšo nego domačo. Pričakovati je tudi uvoza romunske koruze, za katero se tukajšnji krogi že zanimajo.

Tržišče z lesom. Na lesnem trgu v Sloveniji je v zadnjem času kupčija z lesom precej živahna in so tudi cene še dosti zadovoljive. Oživljenje lesne trgovine pa je iskati predvsem v oddaljenejših državah, medtem ko se Italija še vedno ne more ogreti, četudi so njene zaloge že izčrpane. Močno zanimanje se opaža za bukovino iz Nemčije, Avstrije in Češkoslovaške. Brzobjavne drogeve iščeta Francija in Belgija, ki sta pripravljeni vzeti ogromne količine. Bukovi pragovi gredo večinoma v Spanijo. Angleška je v zadnjem času poslala na Stajersko svojega zastopnika, ki išče več tisoč kubičnih metrov blaga rezanega v angleških merah. Parjena bukovina se precej išče. Povpraševanje po stavlbenem lesu je vedno večje. Kupčija z drvmi je mrtva. Velika podjetja jugoslovanske lesne industrije pričakujejo ugodne sezone, kar se vidi iz visokih cen, doseženih na lesnih licitacijah. Tudi inozemski kapital se za to zanima.

Tržišče jaje. Ker je nastopilo toplejše vreme, se je produkcija jaje posebno v južnih krajih povečala in temu primerno so tudi cene nazadovale, kakor vsako leto ob tem času. Kupuje se vse le sproti, ker se pričakuje nadaljnega padca cen. V Švici je povpraševanje slabo, Nemčija kupuje le rusko, nizozemsko in dansko blago, naša jajca ne prihajajo v poštev. Francija in Italija imata domačega blaga dovolj. Na domačih tržiščih v Sloveniji je vedno več blaga, ki se plačuje na debelo po 1.20 Din komad, kar pa je še višje nego v inozemstvu, kjer so cene 1.20 Din. Tudi v tr-

govini na drobno je cena že nazadovala na 1.25—1.50 Din.

Novi plačilni pogoji za usnje. V minolem mesecu so stopili v veljavo novi plačilni pogoji za usnje iz slovenskih tovarnen in iz zagrebške tvornice kož. Kupci, ki blago takoj plačajo, dobe 3 odstoten popust, pri plačilu v 30 dneh 2 odstoten; blago se kreditira največ na 90 dni in samo na podlagi izdane menice.

Cene na kožnem sejmu v Ljubljani. Na letošnjem sejmu za kožuhovino v Ljubljani dne 23. in 24. januarja so se dosegle za komad te, le cene: lisice poljske 240—430 Din, lisice gorske 350—560 Din, kune belice 1000 do 1180 Din, kune zlatice 1300—1735 Din, vidre 600—720 Din, dihurji 120—170 Din, divje mačke 60—70 Din, veverice zimске 20 Din, polhi 6—9 Din, divji zajci 21 Din, jazbeci 48 do 55 Din, divje kože 20 Din, srne 22 Din, podlasice bele 70—90 Din, podlasice rjave 20 Din. — Cene so v primeri z lanskimi zelo poskočile. Prihodnji sejem za kože se vrši 20. marca 1928. Kože se že sprejemajo v prodajo v velesejmski pisarni, kamor se jih zamore tudi poslati.

Cene sirovim kožam v Mariboru. Na mariborskem trgu se plačujejo sirove kože po naslednjih cenah: goveje kože 17—25.50 Din, telečje 26—28 Din, svinjske 19—20 Din za 1 kg. Konjske kože po 150—200 Din komad.

Tržišče s hmeljem. V Zalcu na Češkem je bilo v zadnji dobi precej povpraševanja po zebnem hmelju. Prodalo se ga je v prejšnjem tednu okrog 700 starih stotov žateškega pridelka, 200 stotov ostalega češkega in 500 stotov tranzitnega hmelja. Največ je kupovala Nemčija. Prvovrstni žateški hmelj se je plačeval po 66—73 Din, tranzitni jugoslovanski po 84—42 Din. Nekaj partij izbranega prvovrstnega jugoslovanske-savinjskega je doseglo izjemno ceno 54 Din. — V Nürnbergu na Nemškem je bila kupčija srednja. Povprašuje se za hmelj boljše kakovosti. Plačujejo za kilogram sledeče cene: prvovrstni hallertanski signiran hmelj 65—81 Din, srednji 33—57 Din, württenberški 22—36 Din, jugoslovanski tranzitni 16—49 Din.

Živina.

Živinski sejem v Ljubljani 1. februarja. Na ta živinski sejem je bilo prignanih 283 konj, 158 volov, 51 krav, 10 telet in 49 prašičkov za rejo. Prodanih je bilo 82 konj, 72 volov, 40 krav, 8 telet in 44 prašičkov. Kljub slabemu vremenu je bil dognan dober in kupčija sploh živahna, zlasti za konje in vole je bilo precejšnje povpraševanje. Cene so ostale neizpremenjene: za kg žive teže se je plačevalo: voli prvovrstni 8.50 Din, poldebeli 7.50 Din, vprežni 6.75 Din, krave debele 5—6 Din, krave klobasarice 3—4 Din, teleta 10—11 Din; konji in prašički po velikosti in kakovosti so dosegli cene po komadu kakor na zadnjem sejmu.

Mariborski živinski sejem 7. februarja. Dognan je znašal 12 konj, 8 bikov, 207 volov, 352 krav, 6 telet, skupaj 585 komadov. Povprečne cene za kg žive teže v dinarjih: debeli voli 7.50—8, poldebeli 6.50—7, vprežni voli 6—6.50, biki za klanje 7—8, debele krave za klanje 6—7, plemenke 5.50—6, krave za klobasarje 4—5, molzne in breje krave 5 do 6.50, mlada živina 7—7.50. — Prodanih je

bilo 316 kosov, od teh za Avstrijo 82 in za Italijo 28. — Mesne cene: govedina 10—18 Din, teletina 17.50—22.50 Din, svinjina sveža 17 do 27.50 Din. Kupčija je bila živahna.

Praški sejem v Mariboru 3. februarja. Prignanih je bilo 77 prašičev. Cene so bile sledeče: prašiči 7—9 tednov stari 200—250 Din komad, 3—4 mesece stari 350—400 Din, 5—7 mesecev 450—500 Din, 8—10 mesecev 550—650 Din, 1 leto stari 1000—1200 Din. Za kilogram žive teže se je plačevalo po 10—12.50 Din, mrtve teže 16—18 Din. Prodanih je bilo 45 komadov.

Izvoz in uvoz.

Naš uvoz iz Italije pada. Italijanski časopisi objavljajo podatke o izvozu italijanskega blaga v Jugoslavijo za prva tričetrtletja prošlega leta ter ugotavljajo znaten padec, tako da je italijanska bilanca napram Jugoslaviji močno pasivna. V omenjeni dobi je naša država uvozila iz Italije blaga v količini 107.149 ton in v vrednosti 680 milijonov dinarjev, medtem ko izkazujejo številke za prvih devet mesecev 1928 še 126.815 ton v vrednosti 812 milijonov dinarjev. Kljub temu padcu je Italija v našem uvozu še vedno na tretjem mestu. Na stroške italijanskega uvoza so se povečale uvozne postavke Češkoslovaške, Avstrije in zlasti Anglije. Rimska vlada je imenovala posebno komisijo, ki naj preišče vzroke tega padca in dožene, da li je prehodne ali stalne narave. V Italiji pripisujejo ta primanjkljaj bojkotu, ki se v nekaterih delih naše države in političnih nagibov izvaja proti italijanskemu blagu in italijanskim trgovcem.

Naš izvoz v letu 1927. Generalno ravnanje carin je objavilo statistiko našega izvoza v decembru 1927 in s tem je podana možnost ocenitev celokupnega izvoza. V decembru 1927 smo izvozili 287.538 ton v vrednosti Din 528.684.572, napram 372.782 tonam v vrednosti 622.567.423 Din v decembru 1926. To pomenja za 23 odstotkov manj ton in za 15 odstotkov manj vrednosti. — Skupaj smo v preteklem letu izvozili 4.251.459 ton v vrednosti 6.400.153.065 Din, napram 4.884.718 tonam v vrednosti 7.818.180.094 Din v letu 1926. Primanjkljaj našega izvoza napram izvozu v letu 1926 znaša torej po količini 633.259 ton ali 13 odstotkov, po vrednosti pa 1.418.078.029 Din ali 18.1 odstotek. — Skoraj ves primanjkljaj je pripisovati ogromnemu nazadovanju žita in koruze zaradi slabe letine. — Prav zanimiva je sledeča razpredelba našega izvoza od prejšnjega dalje:

leto	tisoč ton milijonov Din	v zlatu
1919	283	686.1
1920	915	1320.6
1921	1584	2460.7
1922	2214	3691.2
1923	3026	8048.8
1924	3916	9538.8
1925	4398	8904.5
1926	4885	7818.2
1927	4252	6400.2

Te številke nam kažejo, da je količina našega izvoza do lani stalno rastla, vrednost v zlatih dinarjih pa do predlanskim. Občutno je padel izvoz od 1926 na 1927 za 18 odstotkov, po količini pa le za 13 odstotkov. To nazadovanje je povzročila pšenica in koruza, ki je vsled slabe žetve nismo izvažali. Izvoz lesa in živine pa je narasel. — Po dosedanjih po-

datkih sodeč bo naša trgovska bilanca v letu 1927 pasivna za okrog 900—1000 milijonov dinarjev.

Razno.

Kmetijska predavanja s filmi. Dr. Fran Ložnik iz Zagreba je v Ljutomerškem okraju priredil več predavanj s predvajanjem filmov o sadnih in tleh škodljivcih ter o sredstvih za njih pokončevanje. Omenjeni filmi so zelo poučni, ker prikazujejo mnoge škodljivce naših kulturnih rastlin od početka do konca njih razvoja. Slišimo, da se bodo taki filmi predvajali v kratkem tudi v ljubljanski oblasti.

g Zadruga, osnovane na podlagi zakona o kmetijskem kreditu. Direkciji za kmetijski kredit je bilo dosedaj prijavljenih 171 zadrug, ki so osnovane na podlagi zakona o kmetijskem kreditu. Od tega številna odpade na belgrajsko oblast 30 zadrug, na podonavsko 28, na moravsko 26, na šumadijsko 16, na baško 1, na splitsko 9, na timoško 8, na skopljansko 7, na osiješko 6, na ostale pa po eno do dve. V celi Hrvatski so samo 3, v Sloveniji pa nobena. Iz tega se vidi, kam gre večina od Narodne skupščine za kmetijstvo določen kredit.

DIŠAVE SLON

v zavrtkih zahtevajte povsod in izrečno, ker le te so na višku izdatnosti in garantirano čiste.

Težko pričakovana knjiga.

Več nego eno leto obetani »Sadni izbor za Slovenijo v besedi in sliki« je izšel. Naravnost presenečen je vsakdo, ki prejme to knjigo in lahko je žal vsem tistim, ki jo niso naročili prej, preden je izšla, ko bi jo bili dobili za 65 Din. Vendar pa je tudi 95 Din, kolikor stane sedaj, in tudi več vredna, ako upoštevamo, kako se sadjar lahko okoristi z njeno obširno in praktično urejeno vsebino, ako se zaveda, kako velike važnosti je umna izbira sadnih sort, kadar zasaja sadovnjak in preceplja slabe sadne sorte.

V knjigi nas najbolj razveseli 40 v krasnih, živih in naravnih barvah izdelanih slik istih sadnih sort, ki so priporočene za razširjanje po Sloveniji in sicer: 20 jabolk, 10 žlahtnih hrušek, 3 črešnje, 3 slive, 3 breskve in 1 marelica. Slike so res tako lepe in s prav malimi izjemami tako naravne, da po njih vsakdo lahko spozna dotično sorto. Pa tudi 72 strani obsegajoče besedilo je vrlo zanimivo in neogibno potrebno berilo za sadjarja, ki hoče saditi in gojiti sadno drevje z uspehom. Že uvod nas pouči na kaj moramo in na kaj ne smemo gledati, kadar izbiramo sorte za svoje podnebne in talne razmere. Po tem so na kratko, pa dosti natančno opisane tiste sorte, ki so v knjigi naslikane, vmes pa

tudi nekaj drugih, ki so pojasnjene samo s črnimi podobami v besedilu. Razen pečkatih in koščicastih sadnih plemen je kočno na kratko omenjeno tudi še jagoda-sto in lupinasto plemo, tako da so v »Izboru zastopana prav vsa sadna plemena, ki jih je mogoče gojiti v naših krajih. Besedilo je tiskano na močnem lepem papirju z velikim tiskom, da ga bodo lahko brali tudi starejši sadjarji, ki jim morebiti že peša vid.

Kakor notranja uredba, tako je tudi zunanja oprema naravnost sijajna. Knjiga, ki ima veliko obliko (28 x 20 cm) je trdno vezana v celo platno. Naslovno stran krasi lepa slika zvezdnate renete in napis v zlatih črkah.

»Sadni izbor za Slovenijo« je knjiga, ki bi jo moral imeti vsaj vsak večji in zavednejši sadjar. Poleg tega pa spada v vsako knjižnico in v vsako šolo. Ker je naklada majhna in je večina že oddana prednaročnikom, je v zalogi le še nekaj sto izvodov. Kdor torej hoče imeti to lepo in zelo potrebno knjigo, naj nič ne odlašaja. Ko zaloga poide, bodo minula desetletja, preden bo spet mogoče misliti na novo izdajo.

Dobi se pri Sadjarskem in vrtnarskem društvu v Ljubljani in po knjigarnah. Romanja in poučni izleti v letu 1928.

Prosvetna zveza priredi v letu 1928 sledeča romanja:

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

Slovensko kmetijstvo na razpotju.

(Gospodarska slika. Napisal Fr. Erjavec. Dalje.)

Ker posestvo ne more več preživljati niti gospodarja in njegove družine, mora kmet vedno bolj omejevati število poslov in najetih delovnih moči, a kolikor jih obdrži, jim ne more nuditi onih dobrin in ugodnosti, ki jih kmetijski posel in delavec v današnji dobi, pa razrušenju nekdanjih patriarhalnih razmer terjata in ki jima po pravici tudi gredo. Posledica tega je stalen beg v mesta, tako da kmetu za časa velikega dela primanjkuje delovnih moči. Več kot razumljivo je namreč, da si skuša vsak dobiti v mestu stalno delo, dočim ga more kmet nuditi komaj nekaj tednov in navadno le za lepe dneve, dočim morata delavec in delavka živeti vse dni v letu.

Opisana gospodarska politika pa ne teži le kmeta, temveč skoro v enaki meri tudi obrtnika in industrijca, zaradi česar nazadujeta pri nas tudi obrt in industrija. Obratov ne morejo povečevati, temveč jih še krčijo in brez dela ostajajo vedno nove in nove množice. Beg kmetijskih ljudi v mesta še povečuje armado brezposelnih, ki zadnja leta pri nas stalno narašča in poraja veliko bedo v prizadetih rodbinah.

Kmetijski ljudje ne morejo pojmovati brezposelnosti, a pri tem ne pomislijo, da je šel pred vojno naš človek, ki ni dobil dela doma, lahko v Ameriko, v alpske ali vestfalske rudnike in drugam, zaradi česar brezposelnosti pri nas pred vojno tudi res nismo poznali. Danes je položaj popolnoma drugačen, kajti pot v svet s trebuhom za kruhom je večini zaprta. Izseljeništvu in brezposelnost postajata zato za nas še prav posebno važni in težavni vprašanji, ki zadevata v enaki meri kmetiča kakor mestnega delavca, saj more obdržati mali kmet doma kvečjemu enega ali dva otroka, dočim morajo ostali v svet za stalnim zaslužkom. Pred vojno mu to ni povzročalo nobenih skrbi, saj so od doma odšli otroci vsaj ob večjih neprilikah navadno še podprli majajčo se domačo kmetijsko hišo, dočim morajo biti danes že zadovoljni, če sploh najdejo delo. Tudi ta temeljita izprememba nekdanjih razmer vpliva seveda silno neugodno za velike množice naših malih kmetov, saj so usahnili znatni viri, ki so nekoč stalno curljali v naše vasi iz Amerike in od drugod. In že takoj na tem mestu zadanemo na prav tesne

odnošaje, ki vežejo našega malega kmeta s — socialno politiko, o čemer bomo pa govorili še pozneje.

Roko v roki z vsem gospodarskim nazadovanjem našega kmeta gre seveda tudi njegovo nazadovanje na drugih poljih. Če mora kmet jako varčevati že pri hrani, seveda tudi nima denarja za najnujnejše kulturne potrebe, kakor za knjige in časopise. Prav tako trpe zaradi teh razmer zdravstvene razmere na kmetih (širjenje jetike!), a ugodnega vpliva seveda nimajo tudi na moralno stanje ljudstva. Pred vojno je bila po naših srednjih šolah velika večina kmetijskih otrok, izmed katerih je dobival narod skoro ves naraščaj za svojo najodličnejšo izobraženost, dočim se njih število danes krči od leta do leta, kar bo gotovo neugodno vplivalo na napredek narodne prosvete.

Skratka: pomanjkanje zemlje, zastarelo kmetovanje, slaba zakonodaja, ter škodljiva davčna in sploh gospodarska politika so glavni vzroki že par desetletij trajajoče krize slovenskega kmetijstva, ki dobiva v zadnjih letih že tako nevarne oblike, da se je bati za gospodarski obstoj našega kmeta, a slabi ga tudi telesno, prosvetno in moralno. Treba bo zato napeti vse sile in poseči po vseh sredstvih, da obvarujemo propada najštevilnejši in najvažnejši stan našega naroda.

IV.

NA NOVA POTA.

Če so nam jasni vsaj glavni vzroki sedanje krize našega kmetijstva, potem nam tudi ne bo težko najti potov in sredstev, s katerimi bi to krizo premagali ter postavili našega kmeta, vsaj kolikor je to sploh izvedljivo, zopet na trdne noge. Res je, da je v tem pogledu mnogo lažje sestavljati lepe programe, nego jih pa izvrševati, toda če se za ozdravljenje našega kmetijstva resno in smotreno zavzemata oba v poštev prihajajoča činitelja, namreč kmet sam in pa javnost (občina, okraj, oblast in država), bi bilo vendarle mogoče že v kratkem ustaviti vsaj nadaljnje propadanje kmetijskega stanu, v dogledni bodočnosti pa nedogleden vpliv na gospodarsko, kulturno in socialno stanje celokupnega našega naroda.